

Document	Archeologische Quickscan	
Plangebied	Paadje 1, Nieuwe Niedorp, gemeente Hollands Kroon	
Adviesnummer	18141	
Opsteller(s)	F.C. Schinning (archeoloog) & C.M. Soonius (senior archeoloog)	
Datum	25-07-2018	

Advies	IVO – Overig (Booronderzoek)	(kosten initiatiefnemer)
Vervolgtraject	Archeologie West-Friesland verzoekt de initiatiefnemer een PvA te laten opstellen door een gecertificeerde archeologische instelling of bedrijf.	

Archeologische Quickscan

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van ingenieursbureau Rombou (contactpersoon: dhr. B. Scheurwater) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de uitbreiding van het bedrijf aan Paadje 1 in Nieuwe Niedorp, gemeente Hollands Kroon.

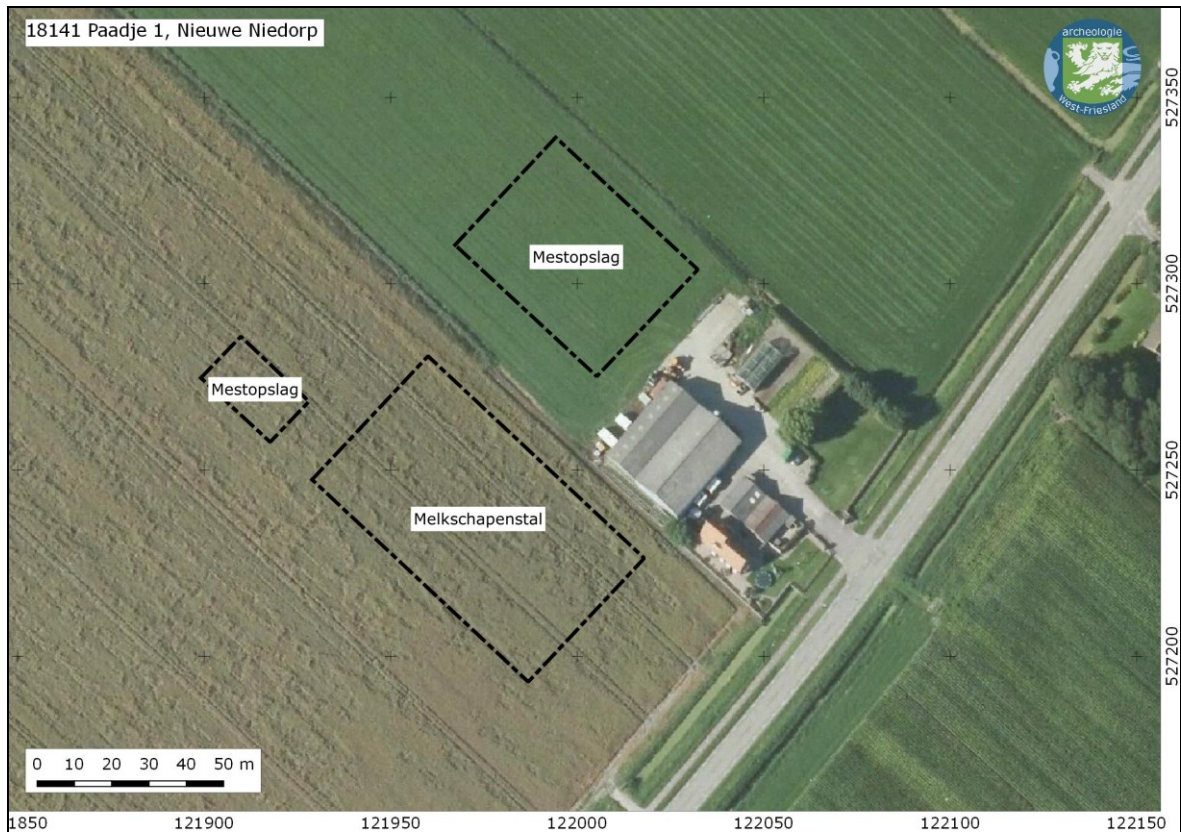
Op het perceel staan momenteel een woning, berging, plantenkas en een bijgebouw (afb. 1). Het bijgebouw naast de woning zal worden gesloopt. Het ligt in de planning om een nieuwe schapenstal te bouwen en op twee locaties vaste mestopslag in de vorm van sleufsilo's. Verder komt er op het terrein verharding. De stal krijgt een omvang van 3.600 m² en een betonvloer, gefundeerd op zand. De bovenkant van de vloer komt op 50 cm onder maaiveld. Hiervoor zal dus nog dieper voor worden uitgegraven. Onder de voergang in het midden van de stal (circa 285 m²) komt in de lengte van de stal een spoelwaterkelder op een diepte van 2,2 m.

2. Bestemmingsplan & Beleidskaart Archeologie

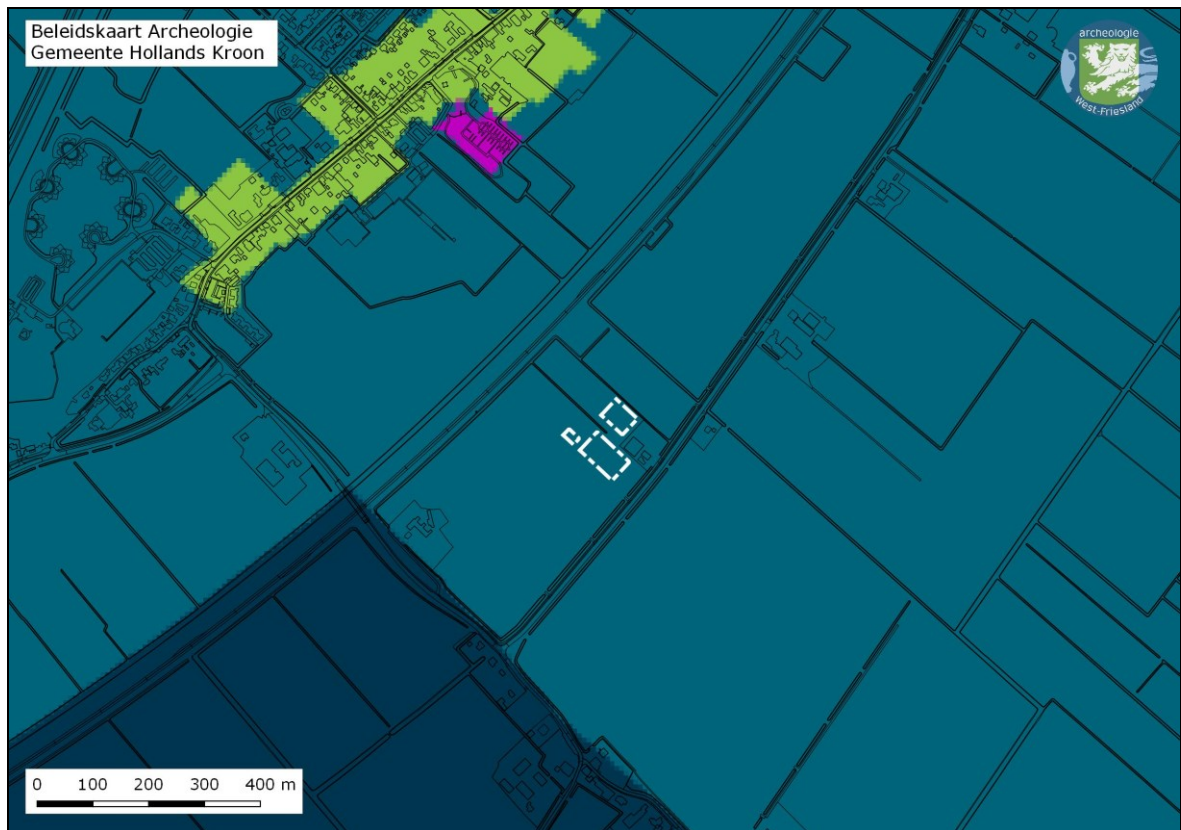
Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan 'Buitengebied voormalige gemeente Niedorp' (vastgesteld op 01-10-2013).¹ De archeologische regimes binnen dit bestemmingsplan zijn gebaseerd op het archeologisch beleidskader uit 2013 (afb. 2).² Binnen het plangebied geldt de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 4 (kleur blauw). Dit houdt in dat bij bodemroerende ingrepen met een omvang groter dan 2.500 m² en dieper dan 40 cm rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie. Deze grens wordt overschreden.

¹ NL.IMRO.1911.BpBuitengebied2010-va02 (www.ruimtelijkeplannen.nl)

² Cultuurcompagnie Noord-Holland 2013, Den Boon & Nyst 2009.

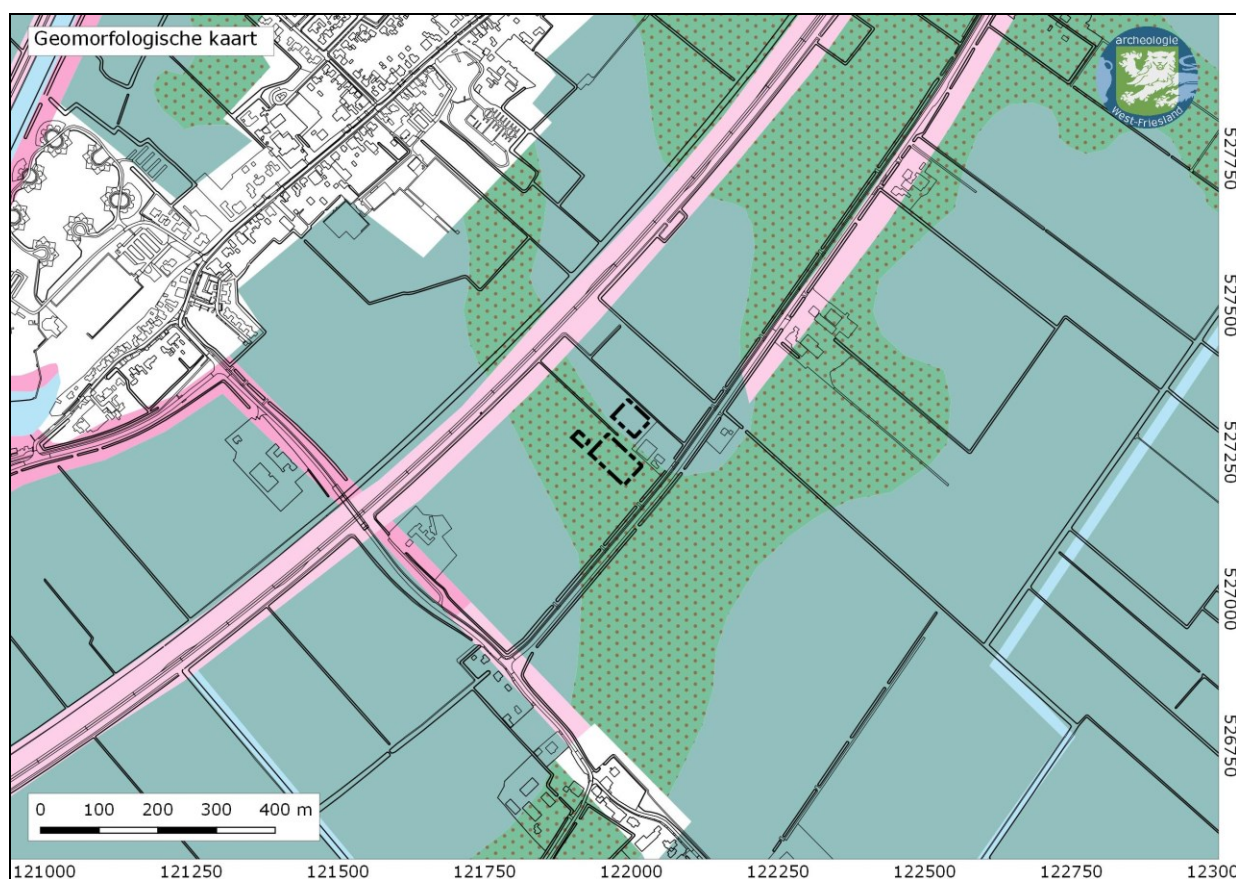

Afbeelding 1. De locatie van het plangebied Paadje 1 (zwarte stippellijn) op een luchtfoto (bron: PDOK).

Afbeelding 2. De ligging van het plangebied Paadje 1 (witte stippellijn) op de Beleidskaart Archeologie (bron: Cultuurcompagnie Noord-Holland 2013).

bewoners vestigden zich voornamelijk op deze hogere delen in het landschap. Uit archeologisch onderzoek uit 2011 is echter gebleken dat in de Bronstijd ook op de kwelders gewoond werd.⁴ Na de sluiting van het Zeegat van Bergen (circa 1200 voor Chr.) ontstond op grote schaal veengroei. Hierdoor was het gebied grotendeels onbewoonbaar in de IJzertijd. Dit veen is in de loop van de Middeleeuwen mede door ontginningen weer verdwenen. De verwachting voor bewoning in de prehistorie is hoog, met uitzondering van de IJzertijd: daar geldt een lage verwachting voor. Op de paleogeografische kaarten (schaal 1:100.000) is de landschappelijke situatie in Neolithicum en Bronstijd globaal geschetst (afb. 5).⁵ Rond 2750 voor Chr. ligt het plangebied nog in een getijdenzone, maar daarna slibt het gebied op en ontstaat er een hoge kwelder (1500 voor Chr.).

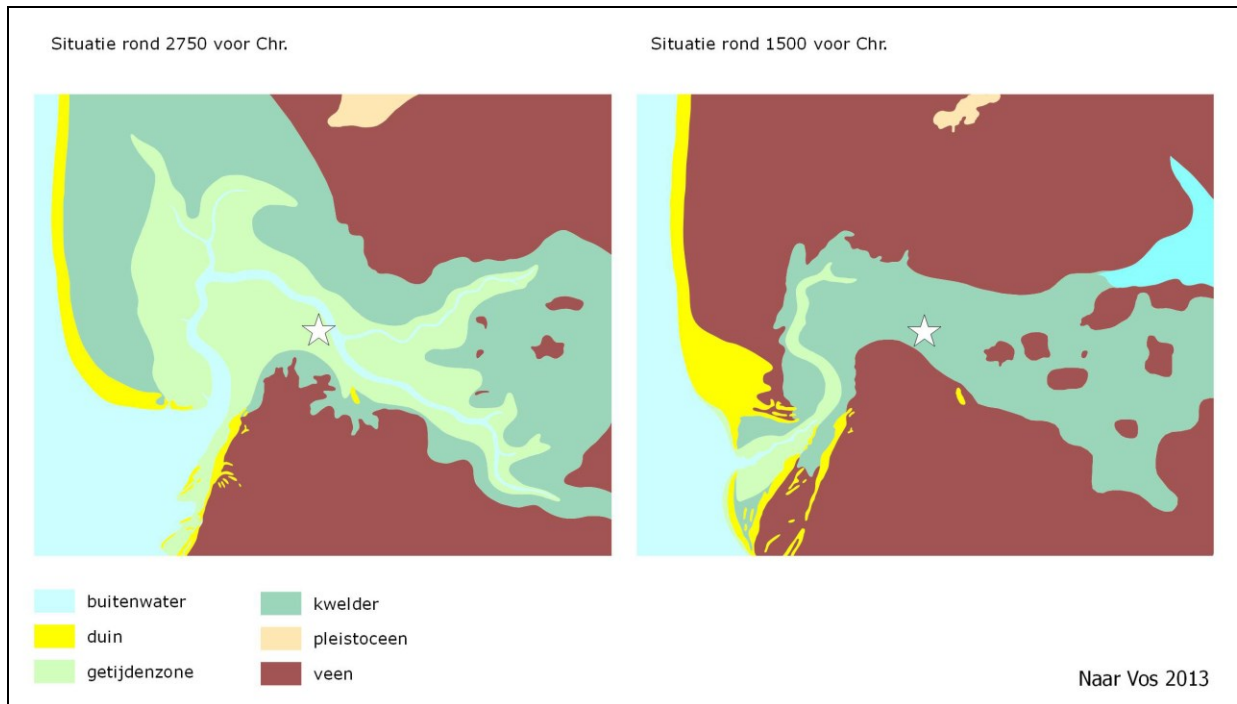
Afbeelding 4. De ligging van het plangebied Paadje 1 (zwarte stippellijn) op de geomorfologische kaart van Nederland (1:50.000, bron: Stiboka/RGD).

In de voormalige gemeente Niedorp hebben in de jaren '50 tot en met '70 van de 20ste eeuw ingrijpende ruilverkavelingswerkzaamheden plaatsgevonden, waarbij sloten zijn gedempt, nieuwe sloten gegraven en veel terreinen zijn geëgaliseerd.⁶ Op het AHN (afb. 6) is nog wel de ligging van de getij-inversierug te zien. Binnen het plangebied lijkt echter weinig verschil in hoogte te zijn tussen de verschillende delen (stal en mestsilo's), terwijl dat wel te verwachten valt op basis van de geomorfologische kaart. Mogelijk zijn door egaliseringswerkzaamheden (ondieper gelegen) archeologische sporen verstoord geraakt.

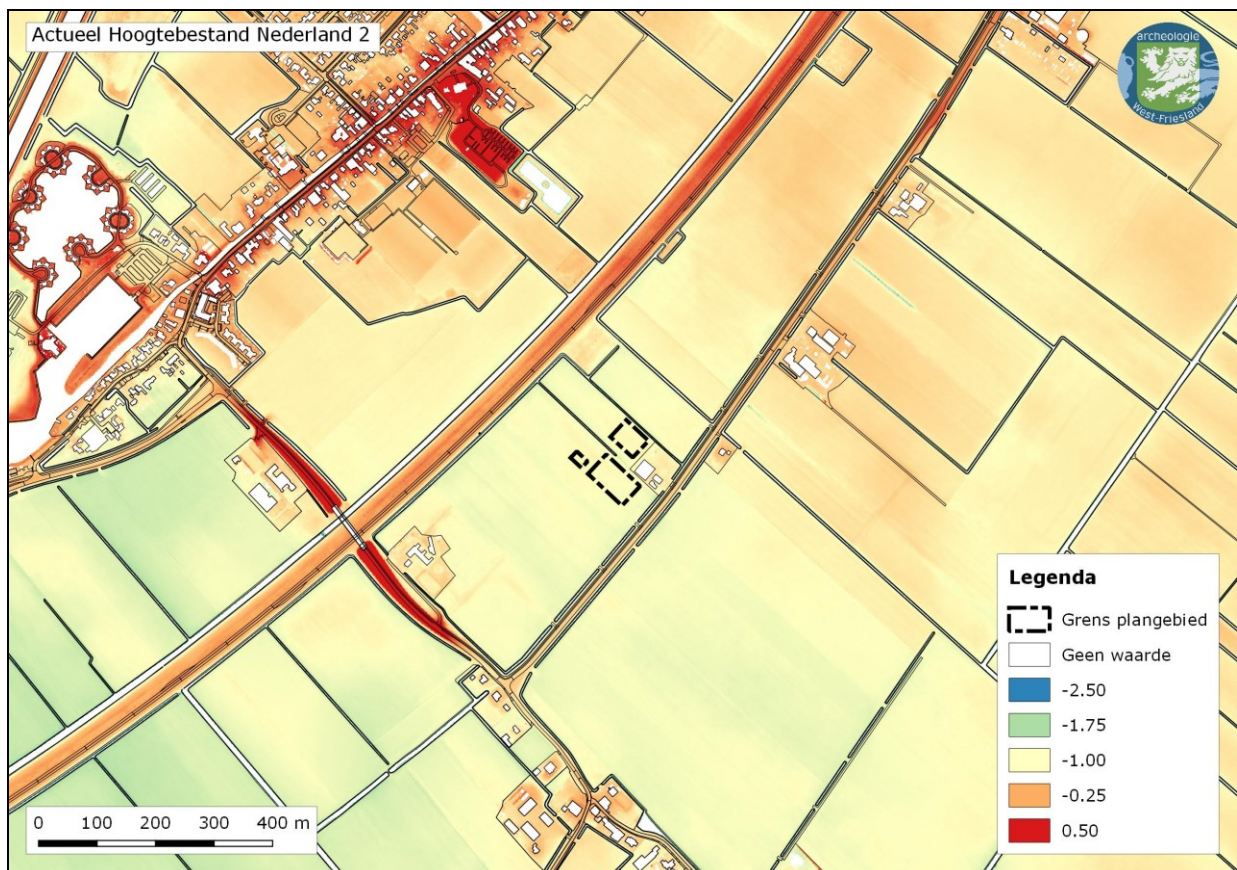
⁴ Roessingh & Lohof 2011.

⁵ Vos & de Vries 2013.

⁶ Boekema 2008, 7 & Figuur 12 in de toelichting van het bestemmingsplan.

Afbeelding 5. Globale ligging plangebied (ster) op paleogeografische kaarten, schaal 1:100.000.

Afbeelding 6. De ligging van het plangebied Paadje 1 (zwarte stippellijn) op het Actueel Hoogtebestand Nederland.

In de nabije omgeving van het plangebied (circa 500 m) zijn geen vondstmeldingen bekend. Op circa 650 m afstand van het plangebied is aan Dorpsstraat 173 in 2012 door RAAP Archeologisch Adviesbureau een archeologische begeleiding uitgevoerd t.b.v. de sloop en nieuwbouw op deze locatie.⁷ Hierbij werd geconstateerd dat de bebouwing de bodem dermate had verstoord waardoor resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd niet meer intact waren. Tijdens het onderzoek is niet duidelijk geworden of er nog resten uit de prehistorie aanwezig waren, aangezien de graafwerkzaamheden niet dieper dan 1,1 m onder maaiveld reikten. Uit de boring die hier is gezet, is gebleken dat de afzettingen van de kreekrug pas vanaf 1,45 m onder maaiveld aanwezig kunnen zijn. Op de locatie van Paadje 1 liggen deze afzettingen waarschijnlijk ondieper, aangezien langs dorpslinten vaak ophogingen hebben plaatsgevonden (zoals te zien op afb. 6).

Circa 2,5 km ten oosten van het plangebied, ter hoogte van de Mienakker in Hoogwoud en tussen de Koningspade en de Herenweg, ligt een neolithische vindplaats (gemeente Opmeer).⁸ Het gaat om een nederzetting met een mogelijk akkercomplex. In 1986, 1989 en 1999/2000 is onderzoek gedaan naar deze nederzetting. Op grond van de diepteboringen in 1989 door de ROB varieert de diepte van de cultuurlaag tussen 30 en 105 cm onder maaiveld; 92 en 140 cm onder NAP. In het kwaliteitsbepalende booronderzoek door de ROB in 1999/2000 werd de top van de cultuurlaag op 38 cm onder maaiveld aangetroffen (1,17 m – NAP), de onderkant op 110 cm (1,84 m – NAP). Op basis van het AHN kan binnen het plangebied een eventuele neolithische cultuurlaag ook op deze diepte worden verwacht.

5. Conclusie

Het staat in de planning om aan Paadje 1 in Nieuwe Niedorp een nieuwe schapenstal (3.600 m²) te bouwen en op twee plekken mestopslag te plaatsen. De bovenkant van de stalvloer komt op 50 cm onder maaiveld te liggen. Tevens komt in de lengte van de stal een spoelwaterkelder (285 m²) op een diepte van 2,2 m. Met de geplande ontwikkelingen wordt de vrijstellingsgrens (2.500 m² en 40 cm) voor archeologie volgens het huidige bestemmingsplan overschreden.

Binnen het plangebied geldt een lage verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Op basis van de geologische ontstaansgeschiedenis van het gebied geldt een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie – met uitzondering van de IJzertijd, hier geldt een lage verwachting voor. Mogelijk zijn door egaliseringswerkzaamheden (ondiepere) sporen verstoord geraakt. Diepere sporen zijn nog aanwezig. Een mogelijke neolithische cultuurlaag kan worden verwacht op een diepte tussen 40-110 cm onder maaiveld.

6. Advies

Vanuit het gemeentelijk beleid wordt geadviseerd om archeologie-vriendelijk te bouwen, dat wil zeggen de bodem niet te verstoren. Een archeologie-vriendelijk bouwplan kan worden voorgelegd aan de gemeente. Het archeologie-vriendelijke bouwplan dient te worden gekeurd door Archeologie West-Friesland.

Een niet archeologie-vriendelijk bouwplan houdt in dat de huidige situatie van de bodem zal worden verstoord tijdens het bouwproces. Onder bodemverstoring wordt verstaan:

- vorstranden dieper dan 40 cm
- het aanbrengen van funderingspalen, damwanden, grondverbeteringen, groutankers etc.
- bodemsaneringen, tijdelijke uitplaatsing van vervuilde grond
- kelders, ondergrondse reservoirs kruipruimtes
- watercompensaties
- sloten en andere ingravingen
- kabels en leiding-tracés vanaf maaiveld

⁷ De Groot 2012.

⁸ Van Heeringen & Theunissen 2001, 149. Vindplaats nummer 14, toponiem: Koningspaadje.

Ligt het in de planning om één of meerdere van bovenstaande bodemverstorende werkzaamheden tijdens het project uit te voeren, dan wordt het bouwproject als niet archeologie-vriendelijk geclassificeerd en dient nader archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd.

Indien het niet mogelijk is archeologie-vriendelijk te bouwen is op basis van de geplande nieuwbouw en de hoge archeologische verwachting een archeologisch onderzoek in het kader van de AMZ-cyclus vereist. Dit archeologisch onderzoek dient te bestaan uit een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van een verkennend booronderzoek. Als leidraad voor het booronderzoek dient een door het bevoegd gezag goedgekeurd Plan van Aanpak te worden opgesteld. In bovenstaande quickscan is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting geformuleerd. Deze gespecificeerde verwachting wordt tijdens het veldonderzoek getoetst. Een bureauonderzoek zal in dit geval geen nieuwe gegevens betreffende de verwachting binnen het plangebied genereren. Geadviseerd wordt om in dit geval een bureauonderzoek achterwege te laten en de gespecificeerde verwachting uit de quickscan te hanteren.

Het Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van verkennend booronderzoek dient te worden uitgevoerd door een gecertificeerd archeologisch bedrijf. De kosten van een dergelijk onderzoek zijn, conform de Erfgoedwet (hoofdstuk 9 § 1), voor rekening van de initiatiefnemer.

7. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Boekema, Y., 2008. Archeologisch onderzoek 't Veld gemeente Niedorp. Inventariserend Veldonderzoek. *Grontmij Archeologische Rapporten* 582. Grontmij, Assen.

Cultuurcompagnie Noord-Holland, 2013. *Beleidsnota Archeologie gemeente Hollands Kroon*. Cultuurcompagnie Noord-Holland, Alkmaar.

Den Boon, L. & C.L. Nyst, 2009. Archeologisch kader voor het bestemmingsplan Landelijk Gebied, gemeente Niedorp. *SCENH-rapport* 166. Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Haarlem.

Groot, R.W. de, 2012. Plangebied Dorpsstraat 173 te Nieuwe Niedorp. Gemeente Hollands Kroon. Archeologisch onderzoek: een archeologische begeleiding (protocol proefsleuven). RAAP-RAPPORT 2540. RAAP Archeologisch Adviesbureau BV, Weesp.

Heeringen, van, R.M. & E.M. Theunissen, 2001. Kwaliteitsbepalend onderzoek ten behoeve van duurzaam behoud van neolithische terreinen in West-Friesland en de Kop van Noord-Holland. *Nederlandse Archeologische Rapporten* 21. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Kadastrale Minuutplan 1819, gemeente Nieuwe Niedorp, Sectie C, Eerste Blad (beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011. Bronstijdboeren op de kwelders. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen- Kadijken. *ADC-monografie* 11. ADC Archeoprojecten, Amersfoort.

Stiboka/RGD, 1981. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000*. Kaartbladen 14 Medemblik - 9 Den Helder - 10 Sneek - 15 Staveren (gedeeltelijk). Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.

Vos, P. & S. de Vries 2013: 2e generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0). Deltares, Utrecht. Op 20-04-2017 gedownload van www.archeologieinnederland.nl.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

25-07-2020